

kan ekspropriere ifølge den bestaaende Lovgivning til Skoler, til Kirkegaardes Udvikelse, til Kanaler, til Gangstier, til Fattighuse, til Veje, til Jordemøderlodder og til Jærnbaner, forekommer det mig, at Vandforsyningsanlæg i samme Grad maatte have Prærogativ paa at faa en Ekspropriationsret, hvor det virkelig maatte erkendes at være fornødent. Dertil kommer, at man i et lignende tilsvarende Forhold, nemlig til Anlæg af Kloakker og Vandafledninger allerede siden 1857 har haft Udgang til at faa Ekspropriationsret. Ved Lov 30te Novbr. 1857 blev der nemlig givet Kjøbenhavns Kommune Ret til at ekspropriere de Arealer, som vare nødvendige for at anlægge de fornødne Kloakker og Vandafledningsledninger, og ved § 14 i denne Lov er Indenrigsministeren bemyndiget til med de fornødne Væmpelser at udvide denne Lov ogsaa til Kommuner uden for Kjøbenhavn. Det forekommer mig nu, at naar man i alt Fald med Indenrigsministerens Samtykke kan uden for Kjøbenhavn faa Udgang til at ekspropriere til Kloakledninger og Vandafledningsledninger, maatte det ligge lige saa nær at give en Ekspropriationsret med Hensyn til Vandtillægningsanlæg, thi i sanitær Henseende anser jeg Vandforsyningsanlæg for at være fuldt saa vigtige for Kommunernes Hygiejne som Vandafledningsanlæg. Imidlertid, denne Ret fik man ikke, og det, uagtet de samme Garantier, som nu stilles, naar man eksproprierer til Vandafledningsanlæg, jo fuldt ud kunde stilles ved disse Vandforsyningsanlæg. Meningen var jo nemlig ikke, at man uden videre skulde give en Kommune Ret til at ekspropriere til Vandforsyningsanlæg, men den Plan, hvorefter Anlægget skulde udføres, maatte foreligge for Indenrigsministeriet, og dette maatte erkende, at det var nødvendigt i den Anledning at ekspropriere, at faa Ejendomsret og Brugret over forskellige Arealer, og først naar denne Erkendelse var til Stede, kunde man skride til Ekspropriation. Desuden skulde der selvfølgelig i saadanne Tilfælde gives fuld Erstatning for de Arealer, man tog i Brug eller erhvervede, saa at nogen egentlig Ulempe for de tilgrænsende Godsejere kan jeg ikke se, der derved vilde fremkomme. Jeg synes ogsaa, at man i det andet Ting er kommen til en Erkendelse herom, idet der under Behandlingen af det af mig for omtalte Lovforslag om Beskyttelse for Vandforsyningsanlæg i forrige Samling i det andet Ting blev stillet et Forslag om, at man skulde give Kommunerne Ret til under visse Betingelser at anlægge lukkede Vandledninger over anden Mands Grund til Vandforsy-

ning. Det Forslag, som derom blev stillet i det andet Ting, formentede imidlertid den højtærede Minister ikke at kunne modtage i den Form, hvori det blev stillet, og han lovede da at tage Spørgsmaalet derom under nærmere Overvejelse, og det er Frugten af disse Overvejelser, som foreligger her i dette Lovforslag. Jeg er den højtærede Minister taknemmelig for dette Forslag, og jeg skal med Hensyn til de Bestemmelser, som det indeholder, kun fremhæve dette, at der heller ikke her er Tale om uden videre at give en Kommune Ret til at ekspropriere i Anledning af Vandforsyningsanlæg til de lukkede Ledninger paa anden Mands Grund, idet der maa forudgaa en Prøvelse af de paagældende Planer til Anlægget, forinden Retten indrømmes. Endvidere er der truffet Foranstaltninger til, at det Indgreb i fremmed Ejendom, som gøres, bliver den paagældende Godsejer fuldt ud erstattet.

Jeg vil imidlertid tillade mig at henvende Opmærksomheden paa, at endskønt der selvfølgelig, hvis dette Lovforslag bliver til Lov, vil være opnaaet ikke saa lidt for Kommunerne uden for Kjøbenhavn, saa ville disse dog i mange Tilfælde ikke kunne nøjes alene med Tilladelsen til at føre lukkede Ledninger over anden Mands Grund mod fuld Erstatning, thi det kan i paakommende Tilfælde være, at disse lukkede Ledninger ikke vilde være til nogen Nytte, naar man ikke tillige kan faa noget Vand til at gaa igennem disse Ledninger. Jeg vil derfor tillade mig at henstille til den højtærede Minister og det høje Tings velvillige Overvejelse, om man ikke i Forbindelse med, hvad man nu her har tænkt at give Ret til, nemlig til at føre lukkede Ledninger over anden Mands Grund, tillige kunde give Ret til at anlægge lukkede Brønde. Sagen er nemlig den, at saaledes som Forholdene have udviklet sig, vil i de allerfleste Tilfælde en Vandforsyning nu om Stunder maatte ske gennem artesiske Boringer, og de Indgreb, den Forstyrrelse i Ejendomsretten, som en saadan Boring paa andens Mands Grund medfører, vilde efter min Erfaring i Virkeligheden ikke blive større end den Gene, som fremkommer derved, at der føres en lukket Ledning over anden Mands Grund. En artesiske Brønd vil, naar den er tilvejebragt, ikke vise sig ved andet end et Dække, der er lagt over den, og derfra føres saa Ledninger ind til det paagældende Vært, og denne Brug, som jo kun medfører en ringe Forstyrrelse i Ejendomsretten, for hvilken man giver den paagældende Ejer fuld Erstatning, er jeg overbevist om i de allerfleste Tilfælde vil være af største Betydning netop for at fremme Anlægget af